

Styrelsen for Patientsikkerhed

Danske Professionshøjskoler

Vester Voldgade 107

1552 København K

Tel. 9292 3575

info@dkprof.dk

Høringssvar: Høring over udkast til vejledning om jordemødres forbeholdte virksomhedsområde

Danske Professionshøjskoler takker for indkaldelsen til høring over udkast til vejledning om jordemødres forbeholdte virksomhedsområde. Vi har følgende bemærkninger:

Generelle bemærkninger:

Danske Professionshøjskoler vil gerne kvittere for, at der er taget initiativ til at revidere den mere end 25 år gamle vejledning, så den i højere grad afspejler jordemoderens opgaver og ansvar i det moderne samfund med henblik på at fremme og sikre kvinders, børns og familiernes sundhed.

Nedenfor angives en række generelle anbefalinger til det videre arbejde med vejledning til BEK nr. 1556 af 5. december 2025 om jordemødres forbeholdte virksomhedsområde:

Bevarelse af jordemoderens selvstændige virksomhedsområde

Danske Professionshøjskoler opfordrer til, at jordemoderens virksomhedsområde fortsat betegnes og reguleres som et selvstændigt virksomhedsområde – ikke som et forbeholdt. At indføre betegnelsen "forbeholdt" skaber begrebsmæssig og juridisk forvirring, fordi læger også har et virksomhedsområde, der omfatter graviditet, fødsel og barsel. Dermed kan jordemoderens virksomhed per definition ikke være eksklusivt forbeholdt jordemødre. En sådan omdøbning kan risikere at sløre ansvarsfordelingen og undergrave den særlige faglige position, som jordemødre har.

Klar sondring mellem jordemoder- og lægeområde

Danske Professionshøjskoler opfordrer til, at vejledningen med fordel tydeligt fastholder og beskriver, at jordemoderen er selvstændigt ansvarlig for normale, ukomplicerede graviditeter og fødsler og barselsområde, og at lægens virksomhedsområde træder i kraft ved klart definerede patologiske tilstande og komplikationer.

Respekt for uddannelsesniveau og faglig kompetence

Vejledningen omsætter den faglige kompetence, jordemødre erhverver gennem deres uddannelse og kliniske erfaring. Derfor opfordrer Danske Professionshøjskoler til at præcisere, at jordemødre selvstændigt kan vurdere og handle i et bredt spektrum af situationer inden for normalområdet, og at delegation fra læge kun er nødvendig ved klart afgrænsede patologiske tilstande.

Overensstemmelse med internationale anbefalinger

Endelig bør vejledningen bringes i overensstemmelse med nationale og internationale lovgivninger og anbefalinger, herunder fra bl.a. EU og WHO samt de faglige internationale organisationer, hvor retningen er øget

professionel autonomi, stærkere uddannelse og udvidet virksomhedsområde for jordemødre – ikke indskrænkning. Danmark bør fastholde og videreudvikle sin stærke jordemodertradition.

På den baggrund opfordrer Danske Professionshøjskoler til, at vejledningen revideres, så jordemoderens selvstændige virksomhedsområde bevares og styrkes, og så tekstens begreber og ansvarsplacering tilpasses denne grundforståelse.

Specifikke bemærkninger:

Ad 2.1. Jordemødres forbeholdte virksomhedsområde

Den selektive opremsning kan medføre usikkerhed om jordemoderens selvstændige kompetencer. Derfor opfordrer Danske Professionshøjskoler til, at de selektive opsummeringer gennemarbejdes med henblik på klare, udtømmende faglige beskrivelser mhp. at forhindre usikkerhed om jordemoderens selvstændige kompetencer og sikre tydelige rammer.

Fx nævnes sugning af det nyfødte barn, men ikke genoplivning.

Fx nævnes indgift af K-vitamin, men ikke ordinerer af K-vitamin

Generelt vil det også være hensigtsmæssigt i vejledningen at beskrive jordemoderens ordinationsret og ikke kun, at jordemoderen må anvende specifikke lægemidler

Ad 2.2. Andre opgaver som en jordemoder typisk varetager

Udover sundhedsfremme, forebyggelse, behandling og pleje ønsker Danske Professionshøjskoler at gøre opmærksom på, at screening også hører under opgaver, som en jordemoder typisk varetager. Derfor opfordres der til, at dette tydeliggøres i afsnittet.

Ad 3. Omhu og samvittighedsfuldhed

Danske Professionshøjskoler opfordrer til forsigtighed med vejledningens fastlæggelse af, at den faglige norm udelukkende baseres på udmeldinger fra myndigheder og faglige guidelines fra relevante faglige selskaber.

Jordemoderuddannelsens curriculum er lovpligtigt baseret på forskningsbaseret viden.

Fødselsspecialet har imidlertid flere områder, hvor der kan være usikkerhed om evidens og dermed må den faglige norm baseret på faglige guidelines og anbefalinger suppleres med forskning i takt med, at denne fremkommer.

Derfor vurderer Danske Professionshøjskoler, at det vil være hensigtsmæssigt at supplere vejledningens tekst med en uddybning af, at den faglige norm også baseres på forskning.

Ad 4.5. Fødselshjælp til den fødende kvinde og barnet under spontane fødsler, der forløber uden komplikationer

Danske Professionshøjskoler foreslår en uddybning i vejledningen efter, at der i afsnit 4.5 henvises til §7 i BEK nr. 1556 af 5. december 2025 om jordemødres forbeholdte virksomhedsområde. Det vil her være hensigtsmæssigt at tydeliggøre jordemoderens opgave omkring varetagelse af den komplicerede fødsel i et tværfagligt samarbejde.

Ad 6. Komplicerede fødsler, patologiske tilstande og komplikationer eller øget risiko herfor

Det er et langt afsnit, der søger at beskrive mange forskellige faglige overvejelser i forbindelse med diagnosticering af risikograviditet, risikofødsel og risikobarselsperiode.

Faglige overvejelser og viden, der er en del af jordemoderuddannelsens curriculum og dermed ikke nødvendige at gengive i en lovtæst.

Danske Professionshøjskoler opfordrer til, at vejledningen udelukkende beskriver de juridiske forhold omkring jordemoderens forbeholdte virksomhedsområde, og at de faglige beskrivelser og eksempler udelades.

Forslag til udeladelse af passager og omformulering:

- Det foreslås at reducere konkrete passager i 3. afsnit, side 7, som begynder med "... Om en fødsel er..." og slutter med "... tale om øget risiko...", med henblik på at reducere tekst, der ikke vurderes relevant.
- Det foreslås at sidste sætning, side 7 "... Hvis jordemoderen står i en akut situation, skal jordemoderen yde den nødvendige hjælp, før jordemoderen kontakter eller tilkalder en læge..." omformuleres til: "... Hvis jordemoderen står i en akut situation, skal jordemoderen sikre opstart af den nødvendige hjælp og samtidig kontakte eller tilkalde en læge..."

Dette er med henblik på overensstemmelse med best practice og klinisk praksis i akut situationer, hvor der en initial handling vil være at tilkalde relevant hjælp, kan sætningen

- Det foreslås at reducere konkrete passager i 1. afsnit, side 8, som begynder med "... Et eksempel på..." og slutter med "... opgaver på afdelingen..."

Det foreslås at tilføje en præcisering af, at jordemoderen skal nægte at udføre en behandling, hvis den vurderes uforsvarlig i 3. afsnit, side 8: "Jordemoderen har et selvstændigt ansvar som autoriseret sundhedsperson, også når en læge er tilkaldt. Hvis en læge er tilkaldt til en fødsel, skal jordemoderen i medfør af autorisationslovens § 56 bistå lægen under den behandling, som lægen skønner nødvendig at foretage. Jordemoderen skal deltage i behandlingen og yde fødselshjælp i disse situationer"

Ad 7. Særligt om hjemmefødsler

Der opfordres til en tydeliggørelse af jordemoderens rolle omkring hhv. visitation, nødhjælp og samarbejde med læge samt professionalisering i ordlyd i relation til behandler-patient relationen

Forslag til omformulering:

- For at eksplicitere, at det handler om jordemoderens tilbud om fødselshjælp til hjemmefødsel før fødslen, foreslås det, at afsnit 5, side 8 omformuleres fra "En jordemoder må ikke påtage sig selvstændigt at yde fødselshjælp til en kvinde, når den kommende fødsel falder uden for jordemoderens virksomhedsområde." til "En jordemoder må ikke visitere eller tilbyde sin assistance til en hjemmefødsel, der falder udenfor jordemoderens virksomhedsområde..."

Dette er med henblik på at tydeliggøre, at det handler om visitationen forud for fødslen og ikke nødhjælp til en kompliceret fødsel, hvor jordemoderen skal yde den nødvendige hjælp og tilkalde læge.

- Det foreslås at ordlyden "skal sige fra" udskiftes i afsnit 7, side 8: "Der henvises her til afsnit 3 vedrørende jordemoderens pligt til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed ved udøvelse af sin virksomhed, herunder at både jordemoder og læge skal sige fra over for ønsket om at føde hjemme frem for på sygehuset, såfremt det på forhånd bliver vurderet, at det ikke er muligt at håndtere fødslen med omhu og samvittighedsfuldhed..."

Det er upræcist, hvad der ligger i 'at sige fra' og virker uprofessionelt i behandler-patient relationen. Det der i praksis sker, vil handle om information om faglige anbefalinger i relation til kvindens autonomi. En ændret ordlyd kunne her henvise til afsnit 3 vedrørende jordemoderens pligt til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed ved udøvelse af sin virksomhed. Herunder at både jordemoder og

læge skal informere om og journalføre, at det ikke kan anbefales at føde hjemme frem for på sygehuset, når det på forhånd bliver vurderet, at det ikke er muligt at håndtere fødslen med omhu og samvittighedsfuldhed.

Det kunne også være relevant at tilføje, at en jordemoder og læge er forpligtede på at deltage ved en fødsel i hjemmet, selv om den som udgangspunkt ikke anbefales.

- Sætningen i afsnit 2, side 9 '*Jordemoderen skal blive hos den fødende, med mindre den fødende afviser hendes jordemoderens tilstedeværelse*' foreslås ændret til "*Jordemoderen skal blive hos den fødende, med mindre den fødende afviser jordemoderens tilstedeværelse*"

Ad 8. Akut påkrævet fødselshjælp

Danske Professionshøjskoler foreslår, at der tilføjes en definition af gyldigt forfald, eller henvisning til en lovtekst, hvor det defineres, i afsnit 6, side 9: "*En jordemoder kan afvise at yde påkrævet fødselshjælp, hvis jordemoderen har gyldigt forfald, eller hvor rettidig jordemoderhjælp kan ydes af en anden, som efter forholdene er nærmere til det...*"

Ad 9. Samspillet mellem det forbeholdte virksomhedsområde og ledelsesretten

Danske Professionshøjskoler opfordrer til at afsnittet udelades, da organisatoriske forhold, herunder ledelsesmæssige og arbejdsretslige forhold, ikke indgår i BEK nr. 1556 af 5. december 2025 om jordemødres forbeholdte virksomhedsområde.

Curriculum og autorisationer fastsættes af myndighederne på baggrund af lovgivning.

Hvordan driftsherren vil organisere og lede afgøres lokalt.

Med venlig hilsen

Inge Friis Svendsen
Direktør
Danske Professionshøjskoler